

1924

SMORZAD KRZEMIENIECKI

Gazeta Urzędowa Sejmiku Krzemienieckiego.

<p>Prenumerata: Kwartalnie . . . 1 złoty 10 groszy Miesięcznie . . . groszy 40.</p>	<p>REDAKCJA Wydział Powiatowy w Krzemieńcu</p>	<p>Ogłoszenia: Słowo—5 groszy Cała strona 20 złotych 1/2—10 złotych 1/4—6 złotych 1/8—4 złote</p>
<p>Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje: Wydział Powiatowy w Krzemieńcu, Druk. br. Józefowych ul. Słowackiego, oraz wszystkie Urzędy Gminne w powiecie.</p>		

Stan gospodarczy i finansowy Państwa w oświetleniu ministra skarbu.

Na posiedzeniu komisji skarbowo-budżetowej premier i minister skarbu p. Władysław Grabski wygłosił przemówienie, w którym scharakteryzował obecny stan gospodarczy i finansowy kraju, postępy, jakie zostały dokonane w dziedzinie skarbowości i uzdrowienia waluty oraz skreślił widoki na przyszłość.

Na początku 1924 r. sytuacja była b. ponura. Dolar dochodził do 10 500 000, a tranzakcje, w sferach spekulujących na zniżce marki—zawierano po 15, a nawet po 20 milionów mk. Wydatków przewidywano na sumę 130 milionów złotych, kiedy suma dochodów mogła najwyżej wynosić 70 milionów.

Dodatnią stroną był stały postęp aparatu skarbowego. Administracja skarbu posiada wytrawnych pracowników, którzy znacznie ulepszyli aparat. Dodatnią stroną było też posiadanie ustawy o podatku majątkowym, wówczas, gdy w maju 1923 roku istniała wprawdzie ustawa o sanacji skarbu, ale zrealizować jej nie można było. Bardzo ważnym zaś czynnikiem w styczniu, czego brakowało w maju, była świadomość społeczeństwa, że nie wolno iść dalej tą drogą.

I oto rząd przypuścił atak z frontu: rzucano najpierw na rynek pieniężny półtora

Na zasiedzeniu Skarbowo-budżetowej komisji premier i Minister Skarbu p. Władysław Grabski wygłosił przemówienie, w którym oхарактеризовав теперішній господарчий і фінансовий стан краю успіхи, яких досягнуто в парині Скарбовости і оздоровлення валюти, а також окреслив перспективу на майбутнє.

На початку 1924 року ситуація була дуже сумна. Долар доходив до 10,500 000 а транзакції в справах, спекулюючих на знижці марки, заключались по 15, а навіть по 20 мільонів м. п. Видатків передбачалось на суму 130 мільонів злотих, в той час коли сума доходів могла найбільше вивести 70 мільонів.

Позитивною стороною був успіх скарбового апарату. Адміністрація Скарбу мала витреваліх працівників, котрі значно поліпшили апарат, так само позитивною стороною було впровадження закону про маентковий податок, хоч в травні 1923 року і існував вже закон про оздоровлення Скарбу, але зrealizувати його не було можливости. Дуже важним чинником в січні, чого бракувало в травні була свідомість громадянства, що далі не можна йти тією дорогою.

I от Уряд вачав наступ з фронту: наперед викинуто на громовий ринок півтора мільони доларів; це викликало стабілізацію кур-

milijona dolarów; spowodowało to stabilizację kursu i zahamowanie drożyzny. Następnie zredukowano wydatki kolei i wojska. Deficyt kolei w styczniu wynosił 35 milionów franków, jednak minister zobowiązał się na luty nie korzystać z żadnych dopłat i tego dotrzymał. znaczne trudności były z budżetem M. Spr. Wojskowych; ale i to przezwyciężono. Mając więc takie zasadnicze środki ratunku, jak ustawa waloryzacyjna z dnia 11 stycznia, zrobiono dalszy krok na tej drodze t. j. zaprzestano druku marek w dniu 2 lutego.

Był to wielki sukces w walce z dolarem. Posiadane przez skarbu 2 i 1/2 milionów skurczyły się bardzo, ale trwało to tylko przez 2 dni, później zaś ten zapas zaczął wzrastać z ogromną szybkością.

Posć dolarów dziś posiadana wynosi 18,800,000 dolarów czyli około 100 milionów złotych w złocie.

Wartość sumy banknotów w obiegu wynosi 300,000,000 złotych.

Budżety miesięczne wykazują, że dochodów więcej wpływa, niż prelinuje się. Z tego widać, że niema mowy o wielkim kryzysie, który jakoby towarzyszy sanacji.

Gospodarka kolejowa była stale deficytowa, a w styczniu dopłaty skarbu wyniosły 35 milionów; z czego 5 milionów poszło na luty. Kolej sprzedała w lutym i marcu obligacji kolejowych na 5 milionów złotych, które poszły na inwestycje. Kolej będzie bez deficytu eksploatacyjnego (bieżącego), ale inwestycje muszą być pokryte z innych źródeł.

Oszczędności dokonane przy pomocy redukcji, też znacznie pomogły do dzieła naprawy skarbu. Urzędników zredukowano 29,000, zamierzona jest redukcja jeszcze 30,000.

Pożyczki dolarowa, kolejowa i włoska są już zrealizowane. Z pożyczki włoskiej musimy wykupić prywatne fabryki tytoniowe i skończyć nareszcie z tą fikcją monopolu. W ten sposób można powiększyć dochód skarbu z 6 milionów na 12 milion. zł. miesięcznie. Rada Ministrów uchwaliła również wprowadzenie monopolu spirytusowego, który w najbliższej przyszłości wprowadzony będzie. Dla regulowania cen wogóle rząd chciał utrzymać cenę żyta na pewnym poziomie. To wymagało wielkiego trudu, lecz dało wynik naogół dobry. Cena żyta podniosła się w Warszawie w końcu stycznia do 2 dol.

cy i załomowania drożyzny. Poim zredukowano wydatki kolei i wojska. Deficyt kolei w styczniu wynosił 35 milionów franków, ale Minister zobowiązał się na luty nie korzystać z żadnych dopłat i tego dotrzymał. znaczne trudności były z budżetem Ministerstwa Wojskowych, ale i to przezwyciężono. Mając więc takie zasadnicze środki ratunku, jak waloryzacyjna ustawa z 11 stycznia, zrobiono dalszy krok na tej drodze a саме przezgani drukowalni marki 2-go lutego.

Ce був великий успех в боротьбі з долларом. Тих 2 1/2 мільйони, які мав Скарб, дуже скурчилися, але це трвало тільки два дні, пізніше той запас став зростати з великою швидкістю.

Кількість долларів, яку посідає зараз Скарб виносить 18.800.000 долларів, чи більш ніж 100 мільйонів злотих в золоті. Вартість суми банкнотів в обігу виносить 300.000.000 злот.

Місячні бюджети показують, що дохід впливає більше, ніж передбачено, а з цього видно, що не може бути мови про великий кризис котрий як ніби то товаришигь оздоровленню Скарбу.

Залізнична господарка стала була з дефіцитом, а в січні доплати Скарбу внесли 35 мільйонів, з чого 5 мільйонів пішло на лютій. Залізниця продала в лютому й березні залізничних облигацій на 5 мільйонів в злотих і котрі пішли на інвестицію. Залізниця буде без експлоатаційного (біжучого) дефіциту, але інвестиції повинні бути покриті з інших джерел.

Ощадности, переведені при допомігь редукції так само значно помогли в справі направи Скарбу. Урядовців zredukowano 29000 мігься намір zredekuvati ще 30.000.

Позички долларова, залізнична й італійська вже зrealizovani. З італійської позички musimy wykupiti privatni tytonowi fabryki i narешti pokінchiti z тією fikцією monopolu. В такий спосіб можна збільшити доходи Скарбу з 6 мільйонів до 12 мільйонів місячно. Рада Міністрів ухвалила впровадження спиртового monopolu, котрий буде впроваджено в найближчому будучому. Для регулювання цін взагалі, Уряд хотів утримати на певному поземі ціна жита, правда, що це вимагало багато трudu, але взагалі дало добрі наслідки. Ціна жита піднялася в Варшаві в кінці Січня до 2 долларів 60 цент., коли в Берліні була 3.20 дол.

Для допомоги рітьчакм. Урад спиртів

60 centym. gdy w Berlinie była 3.20.

Dla ulżenia rolnikom, rząd starał się o niższą cenę węgla, nie zawahał się poświęcić podatku do węgla. Wskutek tego dziś tona kosztuje 5.34 dolara t. j. mniej, niż zagranicą.

Bezrobotnych w styczniu było 67.000, 1 marca 113.000 więc prawie 100% wzrost. Od 8 marca, gdy liczba bezrobotnych wynosiła 118.000, zaczęła się ona stale zmniejszać i można stwierdzić, że sanacja na szczęście nie odbyła się kosztem bezrobotnych. Ogólnie więc dotychczasowe wyniki akcji sanacyjnej świadczą o ogromnej sile finansowej i moralnej naszego społeczeństwa. Akcje Banku Polskiego, który będzie wydawał pieniądze, zostały pokryte w wysokości 92% przez społeczeństwo i tylko 8% pokrycia kapitału Banku, który wynosi 100 milionów złotych, pozostało rządowi; przemysł wziął 32%, banki 10%, rolnictwo 15%, urzędnicy państwowi, wojskowi i samorządowi 10%.

Olecień więc wchodzimy już w ostatnią fazę sanacji t. j. wycofanie marek i wydanie narodowej waluty t. j. złotych polskich.

Dnia 28 b. m. rozpocznie swą działalność Bank Polski, 1 marca wypłaty będą dokonywane już w nowej walucie.

Ta ostatnia faza przychodzi nie za wcześnie, lecz w sam raz, w najlepszym momencie, a ponieważ nasze społeczeństwo zareagowało tak nadzwyczajnie, więc bezwzględnie stwierdzić należy, że ostatni krok na drodze sanacji się uda i wyjdziemy już na zupełnie normalne tory życia ekonomicznego, a co zatem wynika, politycznego i społecznego. „M“

про знижки цін вугля і не завагався установити податок від угля. Наслідком того сьогодні тона вугля коштує 5,34 долара, себ то менше ніж за границею.

Безробітних в січні було 67.000, 1-го березня 113.000, отже збільшилось майже о 100%. Від 8-го березня, коли число безробітних виносило 118.000, ця кількість стала зменшуватись і можна ствердити, що санация на щастя не відбулася коштом безробітних. Отже загальні дотеперішні виники акції оздоровлення свідчать про величезну фінансову й моральну силу нашого громадянства. Акції Польського Банку, котрий буде видавати гроши, покриті в розмірі 92% громадянством і тільки 8% покриття капіталу Банку, котрий виносить 100 мільонів злотих, позосталося Урядові, Промисловіть взяла 32%, банки 10%, рільництво 15%, державні, військові й самоуправдові урядовці 10%.

Отже тепер входимо вже в останню фазу санациі, себто усунення марок і видання народньої валюти, себ то злотих польских.

28-го б. м. розпочне свою діяльність Польський Банк, і 1-го травня виплати будуть переводитись вже в новій валюті.

Ця остатня фаза приходить не завчасу, а як раз в пору, в найкращий момент, позаяк же наше громадянство зареагувало і то так надзвичайно, належить безумовно ствердити, що останній крок на шляху оздоровлення удасться і ми вийдемо на цілком нормальні тори економічного життя, а наслідком того і життя політичного і зусильного. „M“

O Uprawie Tytoniu na Wołyniu dla Monopolu Polskiego w r. 1924.

Wychodząc z założenia, że podatki i monopol są głównym źródłem dochodów Państwowych, Sejm Polski w dniu 1 czerwca r. 1922 uchwalił ustawę o wprowadzeniu w całym kraju monopolu Tytoniowego. Artykuł 1-y Ustawy wyraźnie głosi: Produkcja, przywóz z zagranicy oraz sprzedaż surowca tytoniowego i wyrobów tytoniowych jest przywilejem Państwa i stanowi przedmiot monopolu skarbowego.

Z pośród trzech zaborów jedynie cesarstwo Austriackie posiadało u siebie Monopol Tytoniowy, na ziemiach więc jeno Małopolski prowadzoną była uprawa tytoniu dla Skarbu Państwa. Klimat Polski naogół biorąc dla uprawy tytoniu wyższych gatunków niezbyt się nadaje. Okres wegetacji jest zbyt krótki, temperatura niska, opadów za wiele. Tytoń jako roślina południowa wymaga klimatu ciepłego i suchego. W Polsce więc jeno sztucznie prowadzonym być może przy po-

Виходячи з засади, що податки й монополі являються головним джерелом Державних доходів. Польський Сейм 1-го червня 1922 р. ухвалив закон про впровадження в цілому краю Тютюнового Монополі. Арtyкул 1-й того закону ніразно гласить: „Продукція привоз з заграниці, а також продаж тютюнових сирівців і тютюнових виробів являється привілеєм Держави і становить предмет скарбового монополію.“

З поміж трьох заборів тільки Австрійська імперія мала у себе Тютюновий Монополі, отже на землях Малопольщі управа тютюну проводилась для Державного Скарбу. Клімат Польщі, беручи взагалі, для uprawы тютюну вищих сортів не дуже пригодний. Час вегетациі дуже короткий, температура низька, атмосферних опадів забагато. Тютюн, як полуднева рослина, вимагає теплого і сухого клімату. Отже в Польщі він може управлятись, нарівні з вищими полудневими рослинами, тільки штучно при допомозі розсадників, зглядно інспектів.

mocy rozsadników względnie inspektów na równi z innymi roślinami z południa pochodzących.

Są jednak gatunki tytoniu mniej wymagające na klimat, gatunki odporniejsze na chłód i wilgoć, o krótszym okresie wegetacyjnym. Są to przeważnie gatunki późniejsze, tak zwane u nas machorka i bakun o żółtym kwiecie i pofaldowanym liściu. Machorkę z powodzeniem plantują nawet w okolicach Grodna i Wilna, bakun znany jest dobrze od szeregu lat na Wołyniu. Południowa część Małopolski Wschodniej, okolice Dniestru i jego dopływów, plantując dla Monopolu Austriackiego, wprowadziły gatunki delikatniejsze czerwono-kwitnące, które dobry rezultat dały. Próby wprowadzenia tych gatunków w południowej części Wołynia dały również wyniki zadawalniające, należy je sadzić gatunki wcześniejsze o krótszym okresie wegetacji.

Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego mając krajowe plantacje we Wschodniej Małopolsce powzięła myśl rozszerzenia tego rejonu, by sobie przysporzyć większą ilość surowca krajowego w celu zmniejszenia importu z zagranicy, jako też podniesienia kultury krajowej. Poszukując odpowiedniego terenu obrła południową część Wołynia, jak ze względu na nadające się w nim warunki klimatu i gleby, tak też na pewne przygotowanie ludności i jej znajomość w prowadzeniu tych kultur. Powiat bowiem Krzemieniecki już od lat kilkudziesięciu znanym był ze swych plantacji tytoniu. Za rządów rosyjskich tytoni bakun głównie plantowanym tu był przez włościan, którzy jeno nieznaczny podatek zań akcyzie płacili. Rozporządzeniem więc z dnia 6 stycznia br. plantacje tytoniu dla Monopolu dozwolonymi zostały na Wołyniu w powiatach Krzemienieckim, Dubieńskim, Ostrogskim, południowej części powiatu Równieńskiego, po linję rzeki Horyń i w południowej części powiatu Luckiego po linję Kowel—Zdolbunowo.

Dla zorganizowania w tym rejonie plantacji tytoniu jak też wykupu surowca utworzony został Urząd Wykupu Tytoniu ze stałą siedzibą w Krzemieńcu.

Do roku obecnego plantowanie tytoniu dla własnego użytku w małym zakresie na 10 względnie 30 metr. przestrzeni było dozwolonym. Obecnie na rok 1924 uprawa taka jest bezwzględnie zakazaną rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 3 października 1924 r. Wszelkie zaś nielegalne plantacje mają być niszczone, a winni pociągnięci do odpowiedzialności. Uprawa tytoniu dla Monopolu dozwoloną jest tylko w rejonach plantacji na warunkach określonych rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 6 stycznia b. r.

W głównych zarzysach warunki te są następujące:

Na uprawę tytoniu należy otrzymać urzędowe pozwolenie, o które zgłaszać się należy do Urzędu Wykupu Tytoniu w Krzemieńcu. Zgłoszenie to składać można u Wójta gminy lub nadsyłać wprost do Urzędu. Zawierać zaś one mają:

- a) Imię i nazwisko,
- b) Miejscowość, gminę, powiat,
- c) przestrzeń gruntu, przeznaczoną pod uprawę.

Але є сортя тютюву, які менше вимагають щодо клімату, більше odporні на холод і вохкість, з коротким вегетаційним часом. Це переважно останні сортя, так звані у нас махорка й бакун з жовтам цвітом і складчатими листками. Махорку з успіхом розводять навіть в околицях Гродна й Вільна, а бакун вже багато літ добре відомий на Волині. Полуднева частина Східної Малопольщі, околиці Дністра й його допливів, розводять для Австрійського монополю тютюв, впровадили в себе делікатніші гагунки, що цвітуть червоно і котрі дали добрай результат. Проби виродження тих гагунків в полудневій частині Волині так само дала задовольняючі виники, аби тільки садити їх раніш з коротшим часом вегетації.

Дирекція Польського Тютювального Монополю, маючи краєві плантації в Східній Малопольщі, пустила думку розширити той район, щоб приспорити собі більшу кількість краєвого сирівця з метою зменшення ввозу з заграниці, а також піднесення краєвої культури. Шукаючи відповідної території. Дирекція обрала полудневу частину Волині, приймаючи на увагу підходящі умови клімату й ґрунту, а також певну підготовку населення й знайомство з проводженням тих культур. Кремінецький повіт вже кількадесят літ був відомий й зі своїх тютювових плантацій. За російського уряду тютюн бакун головним чином розводився тут селянами, котрі платили за те дуже незначний акцизний податок. Розпорядженням же від 6-го січня б. р. тютюнові плантації для Монополю дозволені на Волині в повітах Кремінецькому, Дубеньському й Острійському полудневій частині Ровенського повіту по лінії річки, Горинь і в полудневій частині Луцького повіту по лінії Ковель—Здолбунова.

Для організованя в тому районі тютювових плантацій а також для вакупу сирівця утворено Уряд Викупу тютюву, зі сталым осідком в Кремінці.

До теперішнього року плантації тютюву для власного ужитку в малому маштабі на 10, зглядно 30 кв. метр. простору було дозволене. Тепер же на 1924р. така управа безумовно заборонена розпорядженням Міністра Скарбу від 3-го жовтня 1923 р. Всякі нелегальні плантації будуть знищуватись, а винні притягнені до відповідальности. Управа тютюву для Монополю дозволяється тільки в районах плантації на умовах, окреслених розпорядженням Міністра Скарбу 6-го січня б. р.

В головних рисах ті умови слідуєчі:

На управу тютюву належить отримати урядовий дозвіл, за котрим треба зголошуватись до Уряду Викупу Тютюву в Кремінці. Ці зголошення можна складати також у війта гміни, або просто надіслати до Уряду. Зголошення це повинно в собі містити:

- a) Імя й прозвіще
- b) Місцевість, гміну, повіт
- c) простір ґрунту, призначеного під управу

- d) dokładne określenie gruntu,
- e) gatunek tytoniu (żółty, czerwony)
- f) pochodzenie nasienia lub żądanie dostarczenia go,
- g) Oświadczenie zgłaszającego się, że zobowiązuje się stosować się do przepisów o uprawie tytoniu i odsprzedać całą ilość zebranego tytoniu Skarbowi Państwa po cenach, które ustąpi Ministerstwo Skarbu.

Zgłoszenie winno być zaopatrzone podpisem i pieczęcią urzędową wójta.

Wójtowie gmin winni złożone u nich zgłoszenia przysłać do Urzędu w Krzemieńcu, który bez zwłoki pozwolenie na uprawę wydać jest obowiązany, jeżeli ogólna przestrzeń gruntu zgłoszona pod uprawę w danej gminie nie mniejsza jest od dwóch hektarów. Przestrzeń zaś gruntu zgłoszona pod uprawę przez jednego rolnika nie może być mniejszą, jak 50 mtr. kwadratowych w jednej nierozdzielnej części.

O ile osoba zgłaszająca się o pozwolenie prosi o dostarczenie jej nasienia, to Urząd doręczyć jej takowe jest obowiązany. Plantatorom zaś, którzy na podstawie uzyskanego pozwolenia będą uprawiali tytoń na przestrzeni nie mniej 1 hektara, może Dyrekcja Monopoli udzielać zaliczki pieniężnej na rachunek należyłości za dostarczony surowiec.

Co się tyczy wskazówek o uprawie tytoniu, to nie wiele się one różnią od uprawy innych warzyw ogrodowych. Ziemia zasobną być winna i w odpowiedniej kulturze. Silnego nawozu tytoń nie wymaga, bardzo dobrym dodatkiem nawozowym pod tytoń jest popiół drzewny, który dać można wiosną i broną przykryć. Tytoń bowiem potrzebuje znacznych ilości soli potasowych, w które popiół drzewny obfituje. Sieje się tytoń rzadko, w rozsadnikach lub inspektach. Przed zimnem chroni się oknami lub matami ze słomy. Wysadza się na grunt gdy minie niebezpieczeństwo przymrozków, co na Wołyniu przypada na drugą połowę maja n. st. Sadzi się w odległości około 50 cent. (21 cali). Po sadzeniu podlewa się, następnie ogartuje jak kapustę i utrzymuje ziemię w czystości. Szybko rosnąc wprędce ociecia ziemię. Gdy wznieś się w górę i pocznie wypuszczać boczne pędy z nasady liście pasemkuje się jak pomidory t. j. obrywa się te pędy jednocześnie zrywając kwiat. To pasemkowanie (zrywanie bocznych pędów) i ścinanie kwiatu trwa lato całe i ma na celu przedsze dojrzewanie liścia, co w naszym klimacie ma znaczenie pierwszorzędne.

W miarę dojrzewania, gdy liście zaczęły żółknąć obrywa się najprzód dolne, przyziemne, później środkowe, macierzyste, a w końcu górne wierzchołkowe liście.

Liście niedojrzałe są nieużyteczne. Zrywanie odbywa się w dzień pogodny, gdy rosa zejdzie, mokrych liści zrywać nie należy. Zerwane liście układa się słoneczną stroną w dół kępami na kilka lub kilkanaście godzin, aby odpowiednio zwiedły, lecz nie zagrzały się. Zbyt często na Wołyniu zawczasem liście są zrywane, gdyż mało kto starannie plantację pasemkuje i kwiatu

- d) докладне окреслення ґрунту
- e) гаунок тютюну (жовтий, червоний)
- f) походження насіння, або бажання його доставчання.
- g) Заява зголошуючого, що обов'язується стосуватись до приписів про uprawу тютюну і випродати всю кількість зібраного тютюну Державному Скарбові по цінах, котрі установить Міністерство Скарбу.

Зголошення повинно бути заосмотрене підписом і урядовою печаткою в'їта.

В'їти імія повинні злежені у них зголошення переслати до Уряду в Кремінці, котрий обов'язаний негайно видати дозвіл на uprawу тютюну, коли загальний простір ґрунту, зголошеного під uprawу в даній гміні є не менший від двох гектарів. Простір же ґрунту, зголошеного під uprawу одним рільником не може бути менший як 500 кв. метрів в одній нероздільній підстві.

Коли зголошуюча особа просить про доставчання насіння, то Уряд обов'язаний його доставити. Плянтаторам, котрі на підставі отриманого дозволу будуть управляти тютюв на просторі не меншому 1 гектара, Дирекція Монополю може уділяти грошових залічок на рахунок належності за доставлений сурівець.

Що торкається вказівок що до uprawи тютюну, то вони мало чим відрізняються від uprawи інших городних рослин. Земля повинна бути засобна і в відповідній культурі. Сильного гною тютюну не вимагає. Дуже хорошим удобрючим додатком для тютюву служить деревесний попід, котрий можна лати на вісні й прикрити бороною. Відомо, що тютюв потребує значної кількості поташових солей, котрими так багатий деревесний попід. Сіється тютюв рідко в rozsadnikach або inspektach. Від холоду охоронюється вікнами або солом'яними матами. Висаджується в ґрунт, коли вже мине небезпека приморозків, що на Волині припадає на другу половину травня. Садиться на віддалені 50цент. (21 цаля). Після посадки підливається, потім обгортається як капуста, а земля утримується чистою, без зілля. Швидко ростучи, він скоро затіняє землю. Коли вже піднесеться вгору і почне випускати бокові галузки зі стебла, листя пасемкується як в помідорах, себ то треба обривати ці галузки, зриваючи рівночасно й цвіт. Пасемкування (зривання бічних галузок) і зривання цвіту триває ціле літо і має на меті скоріше достигання листків, що в нашому кліматі має першорядне значіння.

По мірі достигання, коли листки почнуть жовкнути, вони обриваються, зразу нижні, приземні потім середні материсті і накінець верхні.

Недозрілі листки не ужиточні. Зривання листків відбувається в день погідний, коли зійде роса, бо мокрих листків зривати не можна. Зривані листки складаються сонячною стороною ввиз кępками на кілька або кільканадцять годин, аби відповідно зів'яли, тіль-

nie obrywa, co powoduje późniejsze dojrzewanie liścia. Liczą też na większy zbiór zostawiając boczne pędy. Postępowanie takie jest szkodliwym dla jakości tytoniu, zielony bowiem liść nie może dać upragnionego rezultatu. To też Dyrekcja Monopoli stworzy w roku bieżącym specjalną straż, która dozorować będzie wszystkie plantacje by takowe prowadzonymi były należycie w myśl wymienionych wskazówek.

Dostatecznie zwiędłe liście sortuje się wedle wielkości, przecina się główną żyłą nożem celem szybkiego wyschnięcia i nawleka się liście na sznury lub druty naprzemian stroną słoneczną i dolną. Nawleczone sznury tytoniowe wieszają się w miejscach suchych, przewiewnych, bezwarunkowo pod dachem. Podczas suszenia należy uważać by liście nie gnily, usuwać zepsute i chronić liście przed wilgocią i mrozem. Małe plantacje jako suszarnią dla tytoniu posługiwać się mogą wszelkimi dobrze przewiewnymi budynkami gospodarczymi i poddaszami. Większe plantacje winne mieć specjalne suszarnie w rodzaju szop na cegelnkach. Liczyć można, że jedna szopa 30 arszynów długa a 9 szeroka obsłużyć może plantację o dwóch ha przestrzeni. Liczyć się bowiem należy, że tytoń zbieranym bywa dwukrotnie: początkowo dolne i macierzyste liście, po jakich zaś dwóch tygodniach wierzchołkowe. Te dwa tygodnie zwykle wystarczają na wysuszenie pierwszego zbioru, po raz drugi więc napelnią się suszarnię zbiorem następnym. Naturalnie że rolę wielką odgrywa tu pogoda, odpowiednie urządzenie budynku i t. p. warunki, zmienność których pod uwagę zawsze brana być musi.

Liście dostatecznie wyschnięte wyglądają się podczas dni wilgotnych dłoń, sortuje się wedle jakości (przyziemne, macierzyste i wierzchołkowe) wielkości i stanu (całe, uszkodzone) a następnie wiąże szpagatem u końców żył po 20—40 sztuk razem w tak zwane na Wołyniu papusze czyli wiązki. Wiazki te układa się w suchem miejscu, bacząc, by nie zapleśniały i nie zagrzały się. Duże znaczenie ma dobre sortowanie i wygładzanie liści, za doborową bowiem klasę liści Dyrekcja Monopoli płaci najwyższą cenę, na tę zaś klasę składają się liście macierzyste, całe, zdrowe, zupełnie dojrzałe, wielkie, równo zabarwione i należycie wygładzone. W interesie więc samego plantatora leży dobra segregacja i ułożenie liści. Do przewozu składa się wiązki końcami żył na zewnątrz w paczki zabezpieczone od uszkodzenia deskami lub słomą z drążkami. Układać można do przewozu w rogożę lub worki, czynić to jednak należy uważnie, by tytoń się nie kruszył.

Fermentowanie liści przeprowadza sam Zarząd Monopoli. Fermentowanych więc liści Monopol opłacać nie będzie, a podlegają one konfiskacji.

Jakieśmy wyżej wzmiankowali w rejonie plantacji na Wołyniu stworzoną będzie na rok 1924 specjalna straż, której zadaniem będzie dozór nad plantacjami tytoniu. Niszczenie nielegalnych plantacji, dozór nad prawidłowym prowadzeniem ich, pasemkowaniem, zrywaniem kwiatu, zbiorem i suszeniem, będzie jej zadaniem. W razie

ki щоб не зігрілися. Дуже часто на Волині листки зриваються завчасно, бо мало хто старанно пасемкує плантації і обриває квітки, що викликає пізніше до- стигання лветків, розчитуючи на більший збор; по- зоставляючи бічні галузки. Такий спосіб являється шкідливим для якості тютюну, бо зелений листок не може дати бажаного результату. Тому Дирекція Мо- нополу в бiжучому році утворить спеціальну стражу котра буде наглядати за всіма плантаціями, щоб во- ни провадилися в належний спосіб і згідно до зазна- чених вище вказівок.

Достаточно зів'яли листки сортуються по величи- ні, головні жили розрізуються ножем, щоб скорище со- хли і насильються на шнури або дроти попеременно то сонячною, то нахильною стороною. Шнури з тютю- ром вішаються в сухих продувних місцях, обов'язково під дахом. Під час сушення треба вважати, щоб лист- ки не гнила, усувати зісовані і охороняти від холоду й вохкості. Малі плантації, для сушення тютюну, мо- жуть користуватись всіма добре продувними господар- чими будишками і піддашами. Великі ж плантації по- винні мати спеціальні сушарні, шось вроді шоп на це- гельнях. Можна рахувати, що одна шопа довжиною 30 аршин і шириною 9 арш. може обслуговувати планта- цію простором на два гектара. Потрібно рахуватись з тим, що тютю і збирається два рази: зразу нижні і ма- терістні листки, а полях 2 тижнях верхові. Так 2 тиж- нів звичайно вистарчає на висушення першого збору, отж другий раз сушарня наповнюється слідуєчим збором. Звичайно, що велику роль віиграє тут погода, відпо- відне урядження будинку і т. п. умови, змінистсть ког- рих завше приходяться брати під увагу.

Достаточно висохнувші листки розкладуються під час вохких днів деловою, сортуються по якості, (приземні, матерістні й верхові), розміру й ставу (ці- лі, зісовані), а потім звязуються шпигатом при кін- ці жил по 20—30 штук разом в так званий на Волині папуші, чи вязки. Папуші ті складаються в сухому місці, дбляючи щоб не заплеśniaли й не згрілись. Добре сортування й вигладжування листків має велике значіння, бо за добілою приготівлену клясу листків Дирекція Монополу платить найвищу ціну, а то тей кляси належить листки матерістні, цілі, здорові, ціл- ком дозрілі великі, рівно забарвлені і належно вигла- жені. Отже в інтересі самого плантатора лежить добра сортировка й уложення листків. Для перевози скла- дуються вязки кінцями жит на звні в пакети, захищені від пошкодження дошками, або сіомою. Можна укла- дати для перевозу і в рогажу або мішки, роблячи тіль- ки це уважно, щоб тютю не кришився.

Ферментування листків переводять сам Уряд Мо- нополу. Отже ферментованих листків Монопол опла- чувати не буде, а воля підлягають конфіскації.

Як вище вже зизначено, в районі плантацій на Волині в 1924 р. буде утворена спеціальна стража, завданням котрої буде догляд на тютюнозасадах планта- ціями. Нищення нелегальних плантацій, догляд над правільним провадженням їх, посеєкуванні, зриван-

klęsk elementarnych jak grad, bura niszcząca plantacje, kradzieże na gruncie lub w suszarniach stwierdzanymi być mają przez ten dozór tytoniowy. Określenie wydajności plantacji do niego też należyć będzie. Wydajność tytoniu jak i wszelkich innych ziemiopłodów zależy jak od wpływów naturalnych tak i od umiejętności prowadzenia plantacji. Waha się ona pomiędzy 1200 a 1800 klg. z jednego ha wysuszonych liści. Bliską więc ona jest średniej wydajności żyta z jednostki przestrzeni. Toteż w rozporządzeniu Ministra Skarbu w przedmiocie uprawy tytoniu w r. 1923 w artykule § 26 z dn. 13 marca 1923 r. przewidziane są ceny za tytoń w stosunku do cen żyta jako trzykrotna za żółto kwitnący, a pięciokrotna za czerwono-kwitnący. W tym mniej więcej stosunku wydane były ceny w listopadzie r. z., obecnie zaś z dn. 19 stycznia 1924 r. cena za 1 klg. czerwono-kwitnącego tytoniu klasy doborowej równa się 2.280,000 mk., za żółto-kwitnący o połowę mniej. Ceny te mówią same za siebie. Plantator chcący tytoń dla Monopoli sadzić osiągnie największy zysk plantując tytoń czerwono-kwitnący i jaknajstaranniej go sortując i układając. Jeśli w obecnej chwili 12 ctn. żyta po 26 mil mk. da dochód z 1 ha w kwocie 312 mil., to 12 ctn. tytoniu dać mu może z tegoż 1ha 2 miliardy 735 milionów mk. czyli blisko dziewięć razy więcej.

Tytoń plantowany dla Monopoli musi być przez plantatorów dostawiony na miejsca wskazane zawczasu przez Urząd Wykupu. Określić z góry takowych nie można, nigdy bowiem Urząd wiedzieć nie może, kto w jakiej miejscowości ile tytoniu plantować będzie. Urząd jednak wobec tak rozległego rejonu plantacji na Wołyniu i li-chych komunikacji oznaczać będzie takie punkty, do których by każdy plantator surowiec mógł z łatwością dostawić i zapłatę zań bez zwłoki otrzymać.

Warunki więc uprawy tytoniu w rejonie Wołynia korzystnymi są dla obojga stron: dla rolników plantatorów i dla Skarbu Państwa. Nie ulega więc wątpliwości, że rolnicy poznawszy te warunki zrozumieją ten interes i chętnie się podejmą wprowadzenia kultury tej nowej rośliny podnosząc tą drogą wydajność swej ziemi i zasiedlając jednocześnie Skarb Państwa.

K. Mogilnicki.

niem cwiu, zborom i sucheniam bude zavdanniam tieju strazi. V razі elementarnih neshast', yak grad i burya, neshachih plantacii kradzhi na grunty abo v sucharnih takozh povinni stverdzuvatis' tym tytonovym dozorum, krim toho do nego bude nalezhati okresleniya vidatnosti plantacii.

Vidatnist' tyotynu, yak i vsykh inshih zemleplodiv, zalezhat' yak vid naturalnykh vplyniv tak i vid umynnia provadzhennya plantacii. Vagayetsya vona miZh 1200-1800 klg vysushennykh listkiv z odnogo hektara, ot zhe o bliz'kyo do vidatnosti zhyta z odynetsi prostoru. Тому в розпорядженні Міністра Скарбу в справі управи тютюну в 1923 році в артыкулі § 26 від 13-го Березня 1923 р. передбачаються ціни за тютюн відповідно до цін жита—в три рази 300 жовто квітнучено і в п'ять раз за цвітучий червоно. В тому більш менш стосунку були видані ціни і в листопаді м. р., тепер же 19 січня 1924 р. ціна за 1 кілограм тютюну добірної класи, що цвіте червоно вивсється 2.280000 м. п. за той, що цвіте жовто на половину менше. Ціни ті говорять сами за себе. Плнтатор, котрий хоче садити тютюн для Монополю, досягнути може найбільший зиск тоді коли буде розводити тютюн, що цвіте червоно і якнайстаранніше його сортувати і укладати. Коли в теперішній час 12 цент. жита по 26 мільонів дає доходу з 1 гектара в сумі 312 мільонів то 12 цент. тютюну можуть дати з того же гектара 2 мільярди 735 мільонів м. п., чи близько в дев'ять раз більше ніж жито.

Tyotyn, sho plyantuetsya dlya monopolu plantatoriv povynni dostavlyati na mіsca, zavchasu vyznacheni Uryadom Vsekupty. Odrazu vyznachiti takovykh ne možna bo vіgdi Uryad ne može znaty kto, v yakiy mіsцевosti і skіl'ky tyotynu bude rozvodity. Uryad, z oglyadu na rozleglіst' rayonu plantacii na Volini і poganoj komunikacii, bude vyznachati takі punkty do kotrykh kozhnyy plantator leiko može dostavlyati sіrivets' і otrymati zaplatu za nego bez zhadnykh provolochok.

Ot zhe umovi upravly tyotynu v rayoni Volini vlyayutsya korыstnyimi dlya obox storin: dlya rіl'nykiv plantatoriv і dlya Derzhavnogo Skarbu, ne podlygaє sumnіvu, sho rіl'nyky, poznavshy ті umovy, zrozumіyut' той interes і z oхotoю vіz'yumutsya za kulturu tiej novoj roslynny, pіdnosyachi tym vidatnist' svoej zemli і pіd trymyuchy odnochasno Skarb. Derzhavy.

K. Mogilnickiy

Rady Wojewòdzkie na Kresach.

Rada Ministrów na posiedzeniu 19 marca b. r. uchwaliła utworzyć Rady Wojewòdzkie w wojewòdztwach: Nowogrodzkim, Poleskiem i Wołyńskiem oraz w okręgu administracyjnym wileńskim.

Zadanie Rad Wojewòdzkich polega na wydawaniu opinji w sprawach, oddanych pod ich obrady przez wojewodę, a nadto na podejmowaniu uchwał stanowczych w sprawach, przekazywanych im przez ustawy. Przewodniczącym Rady jest Wojewoda, lub wyznaczony przez niego zastępca. Rada wydaje opinję, względnie uchwały,

badz na posiedzeniach plenarnych, badzto w sekejach. Radę zwołuje Wojewoda w miarę uznanej przez siebie potrzeby, nie rzadziej jednak niż dwa razy do roku. Wojewoda winien zasięgać opinji Rady we wszystkich sprawach większego znaczenia, tak pod względem gospodarczym, jak: kulturalnym.

Sekcje będą powoływane do udzielania swej opinji w tych wszystkich sprawach, w których z powodu nagłości sprawy nie będzie można zasięgać opinji plenarnej Rady, oraz w sprawach mniejszego znaczenia.

Do pełnej Rady Wojewódzkiej należą delegaci Sejmików i Rad Miejskich. Stanowcze uchwały Rady Wojewódzkiej względnie sekcji może Wojewoda ponownie rozpatrzyć, względnie zawiesić, winien jednak w ostatnim wypad-

ku przedłożyć je do rozstrzygnięcia właściwemu Ministrowi. Wojewoda jest odpowiedzialny za wszystkie zarządzenia, wydane przezeń na podstawie opinii, lub uchwały Rady Wojewódzkiej, względnie jej sekcji. (B)

Okrucieństwa Bolszewików.

Wychodząca we Lwowie „Gazeta Poranna“ donosi z pogranicza sowieckiego nad Dniestrem: W ciągu ostatnich kilku dni słychać było wyraźnie odgłosy armatnie zaciętej walki, którą bolszewicy stoczyli z powstańcami chłopskimi na terytorjum gub Chersońskiej.

Według nadeszłych tu dorywczych informacji walka zakończyła się zupełną klęską powstańców, którzy, napierając początkowo zwartym frontem, obsadzili cały rozległy obwód Olwipola i wyrznęli tam wszystkich czynnych komunistów. Później jednak po nadejściu znaczących posiłków wojsk, zostali rozbici i wyrzuceni z całego tery-

torjum. Po tem zwycięstwie bolszewicy dokonali wielkiej rzezi chłopów.

Wedle tychże wiadomości z Olwipola i Burenówatej rozstrzelano 1800 chłopów, kobiet i dzieci za „popieranie przez nich ruchu powstańczego“. Rzeź ta była wykonana bezlitośnie, także z tego powodu, że chłopci podpalili domy, gdzie miesiły się czerezwyczajki i otoczywszy jenie pozwalali ani jednemu z czekistów wydostać się z płonących domów. Dalsze wiadomości, pochodzące od ludności nadgranicznej, mówią o wzmagającym się ruchu powstańczym.

Życie gospodarcze.

Wyniki subskrypcji na akcje Banku Polskiego.

Według napływających ze wszystkich Oddziałów P. K. K. P. raportów, subskrypcja na akcje Banku Polskiego przekroczyła znacznie przewidywane pokrycie 60 proc. akcji. Szczegółowe dane będą wiadome w ciągu 5 dni, kiedy napłyną raporty ze wszystkich oddziałów oraz z banków prywatnych, które przyjmowały zapisy i należność za akcje wpłacić mają do 3 go maja.

Prezes Banku Polskiego.

Monitor Polski w wydaniu z dnia 31 marca b. r. ogłosił postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca b. r., mianujące na podstawie art 35 statutu Banku Polskiego prezesem tegoż Banku na okres pięciu lat lat p. Stanisława Karpińskiego, dotychczasowego Prezesa Komitetu Organizacyjnego Banku Polskiego

Scalanie gruntów.

W Nr. 26 Dziennika Ustaw ogłoszono rozporządzenie Ministra Reform Rolnych, wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów rolnych.

Umowa konsularna z Rosją

W najbliższym czasie rozpoczyna się rokowania między Polską a Rosją w sprawie zawarcia umowy konsularnej. Rokowa-

nia ze strony Polski prowadzić będzie Posel Rzplitej w Moskwie p. Darowski.

U Króla szwedzkiego.

Przy wręczeniu listów uwierzytelniających pos. Wysockiego król wypytywał się szczegółowo o przebieg i wyniki akcji sanacyjnej, przyczem zainteresowało go popowiedzenie posła, że nie mieliśmy dotąd polskiego pieniądza, tylko znaki obiegowe, będące spuścizną niemieckiej okupacji wojskowej.

Prześladowanie Duchowienstwa.

PATieczna donosi:

Władze sowieckie dokonały w ostatnich dniach nowych aresztowań wśród duchowienstwa polskiego. W nocy z 27-go na 28 b. m. aresztowany został proboszcz parafji katolickiej ks. Żołnierowicz oraz dziekan ks. Zieliński. Poprzedniej nocy został aresztowany również z niewiadomych powodów ks. Cybulski.

O Polsce zagranicą

W ostatnim tygodniu w samej tylko londyńskiej prasie ukazało się 41 artykułów większych lub mniejszych o Polsce.

Posel Rzeczypospolitej w Waszyngtonie Wróblewski, wygłosił w Waszyngton Study odczyt o obecnej sytuacji Polski.

Sekretarz Poselstwa Polskiego w Brukseli, Poniński, wygłosił w ostatnim okresie parę odczytów o Polsce.

„Illustration“ belgijska zamieściła na pierwszej stronie tekst przemówienia posła Sobotańskiego na otwarciu Tow. „Amies belgo-polonaises“, który przypominał też piękną kartę z historii stosunków belgijsko-polskich, gdy król Leopold I w roku 1839, pomimo gróźb zerwania stosunków swego świeżo powołanego do nowego życia państwa z potęgami Austrii i Prus, zaangażował i zatrzymał w Belgii generała Skrzyneckiego jako organizatora młodej armii belgijskiej.

Konwencje kolejowe z Rosją.

W tych dniach przybywa do Warszawy z Moskwy delegacja rządu S. S. S. R. w celu zawarcia z Polską konwencji kolejowej. Zasadnicze punkty konwencji w ogólnych zarysach są już ustalone.

Bank Polski.

Minister skarbu, p. Grabski, w ekspozycję,

wyłożonem w Sejmowej Komisji Skarbowej pomiędzy innymi wykazał, iż 90% akcji (a nie 75% jak początkowo przypuszczano) zostało sybskrybowane.

Jest to dowód, że jak wielkiem zaufaniem społeczeństwo odnosi się do Banku Polskiego, i zarazem jest dowodem dobrego zrozumienia przez szeroki ogół interesów swych własnych i Państwa.

Co się wywozi z Polski?

Na ostatniemu posiedzeniu Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu uchwalone zostało udzielenie pozwoleń na wywóz: wyrobów mięsnych śląskiej fabrycy w Mikołajewie w ilości 1 miliona kilogram konserw, T wu przemysłowemu Pradska i Pilawa na Górnym Śląsku na wywóz 1.200.000 kilogramów rudy żelaznej. Ustalono również kontyngens na wywóz 200 ton (tona = 1000 kg.) to jest, około 1.000.000 sztuk skórek zajęczych i króliczych do końca 1924 r.

Postulaty rolnicze.

Rada Główna C. T. R. na zebraniu w dniu 20-go b. m. pod przewodnictwem prezesa p. K. Fudańskiego, zastanawiając się nad wytworzoną sytuacją gospodarczą w rolnictwie powzięła następujące wnioski:

1) ceny produktów rolniczych w Polsce, a w szczególności ceny zboża są znacznie niższe od cen tych produktów na rynkach zagranicznych i nie dosięgają poziomu cen przedwojennych, podczas gdy ceny wytworów przemysłu przekroczyły ceny przedwojenne i są równe lub wyższe od cen tych wytworów w innych krajach;

2) niski poziom cen wytworów pracy rolnika jest skutkiem jednostronnej polityki gospodarczej dążącej do sztucznego obniżania tych cen za pomocą zakazów wywozu i opłat wywozowych;

3) dalsze prowadzenie tej polityki grozi powstrzymaniem rozwoju rolnictwa i zubożeniem wsi, co odbije się jaknajfatalniej na bilansie handlowym i płatniczym Państwa, na wynikach pracy nad uzdrowieniem finansów państwowych i na pojemności naszego rynku wewnętrznego.

Rada Główna C. T. R. postanowiła zwrócić się do Rządu, aby zgodnie z zaznaczoną wyraźnie wolą większości Sejmu i Senatu, zaprzestął sztucznego obniżania cen produktów rolniczych i dał rolnictwu te same prawa, z jakich korzystają wszelkie inne gałęzie produkcji, wszędzie na drodze zniesienia zakazu wywozu i opłat wywozowych, a tem samem stworzył warunki, umożliwiające wolny handel artykułami rolniczymi z zagranicą.

W sprawie obciążenia podatkowego rolnictwa Rada Główna C. T. R. postanowiła zwrócić się do Rządu z przedstawieniem:

1) że podnoszeniu podatków, obciążających rolnictwo powyżej skali przedwojennej, jeśli jest

Головна Рада Ц. Р. Т. на зібранні 20-го березня б. р. під головуванням П. К. Фудаківського, застановляючись над господарською ситуацією, що утворилась в рільництві, винесла наступні ухвали:

1) ціни рільничих продуктів в Польщі, а особливо ціни збіжжя значно нижчі від заграничних цін на ті продукти і не досягають позему передвоєнних цін, в той час коли ціни на промислові вироби є перебільшеними передвоєнні ціни і рівняються, або навіть вищі від цін на ті продукти в інших краях.

2) Низький позем цін на продукти праці рільнича являється наслідком односторонньої господарчої політики, яка спремить до штучного сбиження тих цін при помочі заборони вивозу і експортних сплат.

3) Дальвійше провадження такої політики загрожуватиме затриманням в розвитку рільництва і обідненню села, що відбється фатально на торговельному й платничому балансі Держави, на вивках праці над оздоровленням державних фінансів і на поємності нашого внутрішнього ринку.

Головна Рада Ц. Р. Т. постановила звернутись до Уряду, щоб згідно з виразно зазначеною волею більшості Сейму та Сенату, він перестав штучно обніжати ціни на рільничі продукти і дав рільництву ті самі права, якими користуються всі інші галузі продукції, став на шлях усунення заборони вивозу і вивозових сплат, а тим самим створив умови, що дадуть можливість провадити вільний гандель рільничими продуктами з заграницею.

В справі податкового обтяження рільництва Головна Рада Ц. Р. Т. постановила звернутись до Уряду з wniosком:

1) що підвищенню податків, обтяжуючих рільництво вище передвоєнної ступі, коли це необхідно, повинна тоwarzysити а евриївна Державна господарча політика, направлена до збільшення рільничої продукції

to niezbędne, winna towarzyszyć energiczna polityka gospodarcza Państwa, prowadząca do wzmożenia produkcji rolnej;

2) że zamiar podniesienia podatku gruntowego uważa za niemożliwy do wprowadzenia w życie, dopóki nie ulegnie zmianie dotychczasowy system sztucznego obniżania cen produktów rolniczych.

W sprawie podatku majątkowego, zwazywszy, że:

podatek majątkowy obciążać ma majątek, a nie dochód obywatela kraju,

że pobranie podatku majątkowego z dochodu w rolnictwie pozbawi go i tak już ograniczonego do minimum kapitału obrotowego, co grozi zupełnym upadkiem produkcji rolnej,

że w chwili bieżącej rolnicy nie mogą liczyć na pomoc ani w długo, ani w krótkoterminowym kredycie,

że istniejące przepisy o parcelacji na cele podatku majątkowego wydane przez Min. Roln. Ref. Rolnych parcelację tą utrudniają i częstokroć uniemożliwiają

Rada Główna C. T. R. uchwała:
zwrócić się do Rządu z prośbą:

1) o umożliwienie rolnikom spłaty podatku majątkowego z majątku, nieuszcuplając kapitału obrotowego, a to przez uruchomienie kredytu długoterminowego, powołanie do życia instytucji kredytu rolnego krótkoterminowego i danie możności rolnikom, zgodnie z brzmieniem ustawy o podatku majątkowym, uiszczenia tego podatku w listach zastawnych;

2) o zmianę istniejących przepisów parcelacji w ten sposób, iżby dały możliwość rolnikom szybkiego i sprawnego parcelowania na cele podatku majątkowego;

3) o udzielenie rolniczym instytucjom kredytowym redyskonta w P. K. K. P. w rozmiarze, odpowiadającym potrzebom rolnictwa.

2) що намір підвищення ґрунтового податку вважає за неможливий для впровадження в життя до того часу, поки не буде змінено до тихчасову систему штучного обнижування цін на рілнничі продукти.

В справі маєткового податку зауваживши, що: маєтковий податок має обтяжувати маєток, а не дохід громадянина,

що побірання маєткового податку з доходу в рілнничтві позбавить його і так вже обмеженого до тіпнітим оборотнього капіталу, що зворжує цизним упадком рілнної продукції,

що в сучасній мент рілнники не можуть розчитувати, ані на довго, ані на коротко терміновий кредит, що існуючі привиси про парцеляцію на цілі маєткового податку, видамі Min. Ріл. Реф., парцеляції ті утруднюють, а досить часто навіть унеможливають.

Головна Рада Ц. Р. Т. ухвалює: звернугаь до Уряду з просьбою:

1) про надання можливости рілнникам сплачувати податок маєтковий з маєтковий, не ущуплюючи оборотнього капіталу, а саме при помочі урухомлення довготермінового кредиту, виразажження в життя інституцій рілного короткотермінового кредиту і надання можливости рілнниками, згідно з уставою про маєтковий податок, вносити той податок в заставних листах.

2) про зміну існуючих привисів про парцеляцію в той спосіб, щоб вона дали можливість рілнникам швидкого і справного парцелювання на цілі маєткового податку.

3) про уділення рілнничим інституціям кредитовим редисконтна в П. К. К. П. в розмірі відповідаючому потребам рілництва.

Życie gminne.

Budżet gminy Lanowce w dochodach przewiduje 48.872.100.000 w tem z dodatków do podatków państwowych 13.56600.0000 z podatków samoistnych 2.679.000.000, oraz z wpływu nadzwyczajnego (pożyczki, zapomogi i t. d.) 29.539.300.000

W wydatkach budżet przewiduje: na Łozta administracyjne 18.946.800.000 (9.972 fr) (39.17%), na szkolnictwo 10.721.700.000 (5.643 fr), (22.16%), na budowę telefonu 380.000.000 (125 fr), oraz na ogrodzenie targowicy 1330.060.000 (700 fr). Łone na sumę 16.993.600.000 m. p. Budżet został obliczony na podstawie 1 fr—390.800 mkp. i bez uwzględnienia ostatniej podwyżki podatku gruntowego. Pomimo to uderza znaczna suma de-

ficytu, która już z podwyżką wyniesie kilkanaście procent. Następnie uderzają duże wydatki na administrację, bo prawie 40% całego budżetu, a natomiast bardzo szczupłe sumy na szkolnictwo już z uwzględnieniem wydatków nadzwyczajnych. W stosunku do budżetów innych gmin, jest to wada, która nie jest zgodna z ogólną polityką Samorządu do ograniczenia wydatków administracyjnych i musi być usunięta.

W dniu 22 kwietnia i w dniach następnych odbędzie posiedzenie Komisji Rewizyjnej Sejmiku mające na celu przeprowadzenie rewizji rachunkowości Powiatowego Związku Komunalnego za rok 1923.—

Kronika policyjna

Kradzieże.

W nocy dnia 12 IV b. r. o godz. 24. dokonana została kradzież przez nieznaną sprawców dwóch koni na szkodę mieszk. wsi Nowystaw gm. Borki, Jakóba Omieniuka.

— W nocy dnia 11 IV b. r. z niezamkniętej stajni skradziono 2 konie na szkodę mieszk. wsi Zalesce gm. Białokrynkiej Matweja Szewczuka. Wart. koni poszkodowany podaje na 700,000,000 mkp.

— W nocy dnia 5 IV b. r. dokonana została kradzież konia przez nieznaną sprawców z niezamkniętej stajni na szkodę mieszk. wsi Baszuki gm. St. Oleksinieckiej Teretiego Berezniuka, wart. konia 500000000 mkp.

Na schodach gmachu pocztowego znaleziono granat ręczny.

Dnia 12 kwietnia 1924 roku w Krze-

mieńcu na schodach gmachu miejscowego Urzędu Pocztowego został znaleziony granat ręczny francuski. Wspomniany granat leżał jak już wspomniano na schodach gmachu pocztowego od strony podwórza. W tej części gmachu, w której znajdował się granat, nie ma żadnych urządzeń pocztowych ani też kasy.

Decyzja.

Na podstawie Art. 68 Rozporządzenia Komisarza Gen. Z. W. z dn. 26. IX 1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Z. C. Z. W. № 2 po wysłuchaniu wniosków zainteresowanych jednostek samorządowych, nowo utworzoną gromadą wiejską z osadników wojskowych przy wsi Kuszlini gminy Wiśniowieckiej tu: powiatu z nazwą „Wola Rycerska“ zatwierdzam.

Krzemień, dn. 3—IV 1924 r.
L. dz. 2245—III

Starosta Krzemieniecki
ROBAKIEWICZ.

Komitet drobnych oszczędności.

Dnia 18 go b. m. odbyło się pierwsze posiedzenie Komitetu Drobnych Oszczędności Pieniężnych.

Stwierdzono jednogłośnie pocieszający objaw wzrostu drobnych oszczędności na tle stabilizacji marki. Aby ruch ten mógł przybrać większe rozmiary uznano za potrzebne wprowadzenie różnych ułatwień i zniesienie niepotrzebnych formalności przy lokowaniu pieniędzy.

Szczególnie pilna jest sprawa reorganizacji i uruchomienia miejskich, powiatowych i gminnych kas oszczędności.

Uznano również za potrzebne propagowanie idei oszczędzania pieniężnego w najszerszych warstwach społeczeństwa. Odpowiednie projekty rozpatrzone będą na najbliższym posiedzeniu Komitetu.

18-go березня б. р. відбулося перше засідання Комітету дрібних грошових трудноостей.

Стверджено, одноставно потішуюч явище зросту дрібних ощадностей на тлі стабілізації марки. Щоб цей рух міг набрати більших розмірів, признано необхідним впровадження різних облекшень і знесення непотрібних формальностей при поміщенню грошей.

Особливо пильною справою являється реорганізація і урухомлення міських, повітових і гмінних ощадничих кас.

Признано також потрібною ідею пропачування грошової ощадности в найширших верствах суспільства. Відповідні проекти будуть розглянуті на найближчому засіданні Комітету.

Ostrzeżenie przed emigracją do Niemiec.

Urząd emigracyjny ostrzega robotników sezonowych przed wyjazdem do Niemiec, gdyż z braku umowy emigracyjnej robotnicy polscy, zatrudniani w Niemczech, nie mają zabezpieczenia praw im należnych, a starania konsulatów polskich na rzecz robotników pokrzywdzonych przez pracodawców zwykle bywają bezskuteczne.

Sprawa zawarcia umowy emigracyjnej polsko-niemieckiej była na porządku obrad, toczonych z przedstawicielami niemieckimi w Warszawie kilka tygodni temu, jednakże wskutek zerwania układu, jak wiadomo nie z winy rządu polskiego, załatwiona nie została.

„Patronat“ w Krzemieńcu.

W tych dniach zostało zawiązane Towarzystwo opieki nad więźniami pod nazwą „Patronat“ Towarzystwo ma na celu opiekę w najszerszym zakresie nad więźniami, znajdującymi się w więzieniach i aresztach, oraz nad wychodzącymi z więzień.

Opieka ta obejmuje poprawienie pożywienia więźniów, danie im oświaty, nauki moralności i nauki rzemiosł, sposobiąc ich wszelkimi środkami do pracy i lepszego życia.

Powstanie „Patronatu“ jest związane z poglądami, że więzienie winno mieć na celu poprawę więźnia, umoralnienie, a nie cechy zemsty za czyn występny.

„Patronat“ wydał już odezwę, wzywającą do popierania powyższych celów, a społeczeństwo w swoim własnym interesie winno okazać jaknajwiększe poparcie. Niech każdy znajdzie się na liście członków tego towarzystwa, a minimalna składka członkowska, bo 5 zł. pol. pozwoli Towarzystwu na zrealizowanie swoich zamierzeń, i na rozwiązanie kwestji, która tu szczególnie daje się dotkliwie we znaki.

Przewodniczącym „Patronatu“ jest mecenas Mroczkowski, na którego też ręce zapisy składać należy. Odezwę Towarzystwa z braku miejsca w obecnym numerze, pomieścimy w następnym.

Rozporządzenie.

Starostwo Krzemienieckie.

Niniejszem wzywam wszystkich mieszkańców powiatu Krzemienieckiego, u których znajduje się jakiegokolwiek mienie po b. rządzie rosyjskim, jako też po b. Ziemstwie gubernialnem i powiatowem, pochodzące z b. rosyjskich urzędów, składnic, magazynów, zapasowych składnic, (Zapasnyje składy), warsztatów, wypożyczalni (prakatnych stancji) i osób prywatnych a mianowicie: meble, kasy, urządzenia biurowe, objekty pomocy naukowej, (kartogramy, latarnie projekcyjne, przezrocza zbioru, kolekcje, i książki), maszyny i formy do produkcji dachówek, maszyny i narzędzia rolnicze, wszelkie części zapasowe do nich i t. d., a także wzywam tych, którzy wiedzą u kogo takie mienie się znajduje, by najdalej do dnia 1-go maja 1924 roku zgłosili takowe w Referacie Gospodarczym Wydziału Powiatowego Sejmiku Krzemienieckiego (Krzemieńec, ul. Słowackiego dom Bialeckiej).

Winni niezgłoszenia do wyżej oznaczonego przekluzyjnego terminu posiadanego mienia po b. Ziemstwie lub b. instytucjach rządowych rosyjskich będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

Starosta ROBAKIEWICZ.

16-IV 1924 r. L. 3653-III.

Zagubione świadectwo szkolne № 102, z 31 października 1923 roku, wydane przez gimnazjum miejskie w Krzemieńcu na imię Froima Ćwika, niniejszem unieważnia się.

Do rejestru handlowego działu o spółdzielniach Sądu Okręgowego w Równem w dniu 7 kwietnia 1924 r., wciągnięto następującą firmą pod № 18:

Kresowe Kredytowo-Rolnicze Stowarzyszenie Uchodźców Polskich z Rosji „Kredrol”—spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Krzemieńcu, Województwa Wołyńskiego. Za zobowiązanie spółdzielni członkowie odpowiadają dziesięciokrotnie w stosunku do zadeklarowanych udziałów.

Stowarzyszenie ma na celu zaspakajanie materialnych, kulturalnych i społecznych potrzeb swoich członków przez przyjmowanie i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego, nabywanie i branie w dzierżawę realności i uzyskiwanie wszelkiego rodzaju koncesji na eksploatację. Stowarzyszenie może zawierać wszelkiego rodzaju umowy wchodzące w zakres bankowości również z osobami obcymi, przyczem osoby te mogą korzystać z kre-

Розпорядження,

Starostwo Kremienieckie.

Закликаю всіх мешканців Креміньцького повіту в котрих знаходиться яке небудь майно після б. російського Уряду, а також після б. Губерніяльного і повітового Земства, котре походить з б. російських державних інституцій, складів, магазинів, запасових складів (Запасніє склади), верстатів, вишоччалень (прокатних станцій) і приватних осіб і котре складається з меблів, кас бюрових уряджень, об'єктів наукової помочи (картограми, проекційні фонарі, картини до них, колекції і книжки), машини й форми для вироблення черепиці, машини і начиння рілничче, всьлі запасові частини до них і т. д. а також закликаю тих, котрі знають у кого таке майно знаходиться, щоб найдалі як до 1-го травня 1924 р. вголосили такове в господарчому Рефераті Повітового Відділу Креміньцького Сеймику. (Креміньць, ул. Сюзьцького, д. Біалецької)

Винні в незголошанні до вищ. приписаного терміну майна після б. Земства, або б. державних російських інституцій притягатимуться до карної відповідальности.

Starosta POBAKEWICZ

16|IV —24 r. Ч. 3653|III

Mikołaj Strumiński ze wsi Nowosiółki gm. Borki zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. w Krzemieńcu.

dytu tylko zabezpieczonego zastawem rzeczowym

Udział członka wynosi 50.000,000 marek, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do stowarzyszenia a.

Zarząd stanowią: Adam Pławski, Teodor Pawłowski, Józef Krasucki, wszyscy z Krzemieńca.

Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest czasopismo „Samorząd Krzemieniecki“ w Krzemieńcu. Rok kalendarzowy jest rokiem obrachunkowym. Zarząd składa się z 3 członków. Oświadczenia woli stowarzyszenia składają dwaj członkowie zarządu. Decyzje w sprawach przyjmowania i wykluczenia członków, podwyższenia wysokości udziału, nabywania i zbywania nieruchomości, określenia najwyższej sumy kredytu, udzielanego poszczególnym członkom, zakładania oddziałów spółdzielni winne być powzięte na wspólnym posiedzeniu Rady Nadzorczej zarządu.

Sąd Okręgowy w Równem.